

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty i Miesięcznik z przesyłką pocztową i odrazem naliczeń do domu 100 mk. Dla odbierających piśmie na miejscu 170 marek. Cena pojedynczego numeru 5 marek.

Ceny ogłoszeń: Za pierwszą nieparelę jednolitej kolumny na I kolumnie 40 mk, na II i III kolumnie 35 marek, na IV kolumnie 30 marek. Drobiazgi ogłoszenia po 10 mk. za wyraz. Najtańsze ogłoszenia 75 marek.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów osobnie i w wyjątkach dni świątecznych od godz. 10—2 po poł. Rękopisy nadawane redakcji nie wracają.

Adres Redakcji i Administracji: CZĘSTOCHOWA, ul. Panny Marii Nr. 49. Telefon Nr. 64. Skrzynka pocztowa Nr. 49.

Na zasadzie uchwały Zjazdu Związku Prasy Powiatowej wszystkie komunikaty i artykuły prywatnych i społecznych podlegają cenzurze.

Każda osoba podająca turyty obowiązującą wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

Teatr „ODEON” Program od piątku dnia 23-go do środy dnia 28-go września 1921 r.

Sensacja Sezonu! **POŁA NEGRI** Słynna artystka polska w roli tytułowej przezbawnej, niebywałej groteski w 6-ciu aktach

„DZIKA KOTKA”

Niewidziana dotąd wystawa w stylu futurystycznym. Tysiączne tłumy. Dekoracje pomysłu najznakomitszych artystów-malarzy. Reżyserja słynnego **Ernesta Lubicza.**

Anons! W następnym programie „clou” seronu paryskiego: „Uśmiechy i Ciernie”

PODZIĘKOWANIE.

Szczerze i serdecznie podziękowanie składamy naszemu profesorowi Kursów Akad. Handlowej Wielmożnemu p. M. Rozyjesowi i Zawiercia za jego praktyczną i szczerą naukę.

Wynik egzaminu w Krakowskiej Akad. Handlowej był nadzwyczaj pomyślny i otrzymaliśmy formalne świadectwo ku zupełnemu naszemu zadowoleniu.

Mile wspomniemy naszego p. profesora i życzymy profesorowi zdrowia szczęścia i dobrego powodzenia.

W imieniu grupy A B i C podpisani

Karol Mijalski kandydat praw zastępca kapitana 2 Baonu

Jan Dulik

Henryk Goettel

kierownik biura technicznego Akcyjnej Fabryki w Zawierciu.

Walka o Wilno.

Liga Narodów zaakceptowała drugi projekt uregulowania sprawy wileńskiej, opracowany przez Hymansa. Delegat Polski oświadczył, że uchwale Ligi przesyłałemu rządowi, jednakże poczynił przymusowo pewne niezbędne zastrzeżenia.

W sprawie tej Hymansa jest przesądona. Projekt Hymansa ma być tylko podstawą do rozważań polsko-litewskich. Inaczej nie możemy i nie chcemy rozumieć uchwały Ligi Narodów, albowiem projekt przez nią przyjęty jest haniebną karykaturą wszelkiego pojęć o sprawiedliwości i poznananiu woli ludów. A Liga Narodów do planu została jedynie do tego, aby laodzie spory, czyniąc sprawiedliwość. Nie mieliśmy zresztą do niej nigdy zbyt wielkiego zaufania, wszelako rozstrzygnięcie sprawy wileńskiej w myśl propozycji Hymansa musieliśmy uważać za cyniczne odwołanie ostatniego litwki litewskiego Ligi.

Przedmiotem sporu polsko-litewskiego była początkowo Wileńszczyzna w całym tego słowa znaczeniu. Jest to obszar 17 467 kilometrów kwadratowych (tyleż milio-

więcej, co dawna g. b. warszawska). Zamieszkuje go okragło 650 000 ludności, wśród której polacy stanowią olbrzymią większość, bo od 70 do 75 proc. W szczególności stosunki i narodowościowe przedstawiają się tak:

Z 20 gmin powiatu wileńskiego (bez Wilna) polacy stanowią przeszło 90 proc. ludności w 16, w trzech gminach stanowią od 69 do 86 proc. i tylko w jednej (Małaj) procent polaków obniża się do 42,5. W tej jednej gminie litwini mają większość stosunkową, wynoszącą 44,9 procent.

Z 9 gmin pow. osmiatańskiego, należących do t. zw. Wileńszczyzny, polacy stanowią w 8-u większość od 71 do 99 proc. Tylko w jednej gminie (Blenice) olbrzymią większość mają białorusini. Litwinów w tej części Wileńszczyzny nie ma wcale, a przynajmniej stanowią procent tak niski (0,2), że nie można go brać pod uwagę.

Z 19 gmin pow. święciańskiego polacy mają w 11 większość 62 do 100 proc. (Janów); 4 gminy mają ogromną większość ludności białoruskiej, i tylko cztery większość litewską.

Wreszcie w najbliższym litewskim powiatowym polacy mają decydującą większość (63 do 95 proc.) w 6 gminach na ogólną liczbę 13. W 7 gminach przeważają litwini.

To wszystko. Na 650 000 ludności powyżej wymienionego obszaru liczba litwinów nie przenosi 11 proc., liczba białorusinów — 10 proc., liczba żydów — 8 proc. Jeżelibyśmy nawet przypuścili, że dzięki celowemu szykanom przed sąwiotów, które zatrzęsują naszą w Rosji element polski, a pochają na Wileńszczyznę żydów i prawosławnych białorusinów, powrót roemigrantów wzmógł liczbę litwinów niepełni. To i tak absolutna większość polska na Wileńszczyźnie, wyrażająca się cyfrą co najmniej 70 proc. nie ulega zakwestjonowaniu.

Mimo wymowę tych cyfr, niewiele odbiegających od danych, zgromadzonych przez Niemców w czasie okupacji Litwy, a uszereżony na zupełnie wiarygodne nawet przez wybitnych obokrajowców, którzy osobliście badali stosunki na rodzowisko w Wileńszczyźnie, Litwa Kowieńska wyciąga po nią brudną łapę, a Liga Narodów aspiracje litewskie swym autorytetem sankcjonuje.

Ale to jeszcze nie wszystko. Projekty Hymansa przewidują włączenie do t. zw. Wileńszczyzny obszarów, położonych pomiędzy nią a granicą rosyjską, obszarów, które definitywnie zostały przyłączone do Polski na mocy traktatu pokojowego w Rydze. Są to pow. dziśnieński, wilejski, lidziński i skrawki kilku innych, ogółem przeszło 20 000 kilometrów kwadratowych i przeszło milion ludności. Na tym obszarze o stosunkowej większości białoruskiej litwinów niema śladu na lekarstwo.

W tych granicach t. zw. Litwa Wileńska liczyłaby około 40 000 kilometrów kwadratowych i około 2 milionów ludności, w czym około 1 100 000 polaków, 450 000 białorusinów, 300 000 żydów, 120 000 litwinów, kilkadziesiąt tysięcy rosyjan, Niemców i innych. Cyfry te są dostatecznie wyrażałością ilustrują słusność pretensji litewskich do Wileńszczyzny.

Uruchomienie planów „wielkoltewskich” doprowadziłoby do tego absurdum, że półtora miliona litwinów panowałoby nad przeszło 2 i pół milionami polaków, białorusinów i żydów. Liczba polaków w tym państwie „litewskim”, jeżeli wziąć pod uwagę 200 tysięcy polaków, zamieszkałych na Kowieńszczyźnie, równałaby się niemal liczbie litwinów, gdyż wynosiłaby z górą 1 300 000, liczba żydów przeszło 600 000, liczba białorusinów i innych również tyle. Jaka rolę odgrywałby w tych warunkach żywioł żydowski, za jaką cenę sprzedawałby litwinom swe poparcie, parcie, bez którego nie mogłyby się obyć — łatwo przewidzieć. Na tem też nie zupełnie zrozumiałą jest akcja żydowska na Wileńszczyźnie i gdańszczyźnie, całą siłą dążącą do wcielenia Wileńszczyzny do państwa litewskiego. Drugi projekt Hymansa odpowiada właśnie tym litewsko-żydowskim aspiracjom i to odpowiada najsupelniej.

Pierwszy projekt Hymansa (belgoprzymierzeniec) dąży do połączenia Litwy Kowieńskiej z Wileńszczyzną na podstawie niemal zupełnej równowagi. Oba kraje stanowiłyby państwa samodzielne, połączone federacją na wsze kontynentów sąsiedzkich. Dyskusja nad tym projektem była jeszcze możliwa. Polska chciała się podjąć, ale Litwa projekt bez dyskusji odrzuciła.

Drugi projekt Hymansa czyni Wileńszczyznę poprostu prowincją litewską,

obdarzoną jedynie pewnego rodzaju autonomją. Nad tym projektem Polska nie stanawiać się nie może. Ten projekt musi Polska odrzucić bez dyskusji.

Dlaczego? To chyba jasne. Po pierwsze — niezaprzeczona polskość Wileńszczyzny. Powtóre — zdecydowana wola ludności Wileńszczyzny. I motyw trzeci, równie decydujący: Polska nie może dopuścić, aby przez oddanie Litwy Kowieńskiej terytorjum Wileńszczyzny Niemcy podły ręką bolszewickiej Rosji.

Ten „korytarz” wschodni, ciągnący się od Lidy do Dźwiny nad Dźwiną przecina zwarte ognie, które łączą się w najstraszniejszą wręgę państwa i narodu polskiego — Niemcy i Rosję. Bezpośrednie sąsiedztwo Litwy Kowieńskiej z Rosją owocką oznaczałoby ponowne przetrwanie mostu pomiędzy wielkimi wrogami Polski, ułatwiłoby im ogromnie przygotowanie wspólnej akcji celem ponownego rozbioru państwa polskiego. Litwa Kowieńska dowiodła całam swoim dotychczasowym postępowaniem, że dąży wraz z Niemcami i Rosją do powalenia Polski. Więc Polska dobrowlnie nie pochylił karku pod mierny litewski kate, wynajętego i opłacanego przez Berlin i Moskwę. To trudno.

Projekt Hymansa musi się więc spotkać z oporem Polski. Ale uszczytnieniu projektu przeciwności się przedewszystkiem ludność Wileńszczyzny. Litwa Kowieńska nawet przy biernym zachowaniu się Polski nie zdola Wileńszczyzny opanovać się brutalną, zbyt jest słabą, aby temu zabrania poddać własnemu aliam.

Cóż wtedy? Jakże środki przedsięwzięcia Liga Narodów, aby swe uchwały wykonać? Które z pośród mocarstw, reprezentowanych w Lidze, zechce wziąć na siebie odpowiedzialność za sbrojną interwencję, za naruszenie ludności wileńskiej nienawistnego jarama niewoli litewskiej? Przykład Irlandji jest chyba dostatecznie odstraszający.

Alle za nielczącą zgodą Ligi Narodów misji ujarznienia Wileńszczyzny mogą się podjąć nieoficjalnie Niemcy. Te same Niemcy, które wywyciszyły i wykwiowały za własne pieniądze armję Litwy Kowieńskiej, zdolają dostarczyć Litwie jeszcze kilkadziesiąt tysięcy „ochotników”, przysię pod oklam koalicyjnej jeszcze kilkadziesiąt i kilkadziesiąt wagonów amu-

Teatr PARYSKI

ul. Panny Marii № 19.

PROGRAM:

od czwartu 22-go do poniedziałku 26-go Września 1921 r.

Dr. STEFAN PURSKI
Kilkińskiego № 4.
Choroby skórne i weneryczne.
Przyjmuje do 10-ej rano i od 8 — 7 po poł. w niedzielę i święta od 9—11 rano.

Dr. Wł. KAHL
choroby kobiece akuszerja wewnętrzna.
Przyjmuje od godziny 1—4-ej po poł. ulica Dąbrowskiego Nr. 8 (Szkoła) II piętro.
Lekarz - Dentysta

NICHAŁ GREJNIEC
ulica Panny Marii № 10.
Telef. Nr. 260.
Przyjmuje codziennie od 9-1 i od 2-7 wiecz.

Dr. STEFAN KON
Spec. akuszerja i choroby kobiece
ulica Kościuszki Nr. 16 tel. 469.
Przyjmuje od 4—6 po południu.

Dr. Józef Kluczewski
b. ordynator kliniki akuszer. ginek. w Kizanie powrócił na stałe!
II Aleja 32 parter, prawa oficyna
Przyjmuje chorych od 9—10 i 4—6 pp.

Dr. med. E. Petrykat
choroby skórne i weneryczne
przyjmuje od godz. 5-tej do 8-mej w sobotę od 5 do 6-ej po poł.
ul. Gen. Dąbrowskiego 6, I-sze piętro.

PAWEŁ BRONIAŁOWSKI
ul. Panny Marii 31 (obok Teatru Paryskiego)
choroby weneryczne i skórne
Przyjmuje od 9—12 i od 4—7 po poł.
Pauza od 12—1 w południe.

Dr. med. Julian LIPiŃSKI
Choroby wewnętrzne i dalekie
Przyjmuje codziennie od godz. 2-4 ppół.
ul. Panny Marii № 1, II piętro.

Wielki wybór
kortów, wełny, oraz towarów bawełnianych, płaszczy, sznura
"firma"
J. Dawidowicz i S-ka
I Aleja 7, telefon 74.
Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

Zakład Kapielowy B-cł Kremskich
Strazacka № 4.

Podaje do wiadomości Sz. Publiczności, że po ukończeniu nowej studni artesyjskiej i wtryskaniu wody mlekokiej. Zakład czynny: Wnasy codziennie od godz. 8 rano do 9 wieczór. Zaśnaw w piątki i soboty od 11 r. do 9—wiecz.

KONKURSI!
Intendencja O. G. Kielce rozpisuje konkurs na dostawę w dowolnej ilości loco W. O. Z. G. Kielce lub W. Z. G. Częstochowa i Strzemieszyc: owoce, jęczmień, kapusty kiszanej, cebulę, siarę prasowaną, słomy, kartofli, marchwi jadalnej i pastewnej, oraz buraków jadalnych i pastewnych.
Ofertę wniósł: a) wniesić do Intendencji O. G. Kielce do dnia 1-go października b. r. (godzina 11-ta rano) należyte oszacowane oferty, w zatwierdzonych kopertach z napisem: „Oferta na Dostawę Produktów w myśl Konkursu z dnia 17-go września 1921 roku L. 24286 i b) złożony w Komisji Gospodarczej W. O. Z. G. Kielce wadium w wysokości 5 proc. od ogólnej sumy wartości oferowanego artykułu.
Intendencja O. G. Kielce dnia 17 IX 1921 r.”

DLA MŁODZIEŻY DOZWOLONE.

20,000 mil Żeglugi podmorskiej

Genjalne Jasnowidzenie Przeszłości

Dr. mat w 8-miu aktach wedle słynnej powieści nieśmiertelnego Juliusa Werne'a.

ANONS: W następną zmianę programu demonstrowany będzie wzruszający dramat na tle prawdziwego zdarzenia p. t. „Księżna Woroncowa”

HANDEL WIN I towarów kolonialnych M. SZYBOWSKI

I-sza ALEJA № 14.
Poleca: Kakao holenderskie i owsiane.

OGŁOSZENIE.

Na zasadzie tymczasowej ustawy o kształcaniu zawodowym młodzieży pracującej w handlu i rzemiosłach i uchwały Rady Miejskiej z dnia 15-go Września Magistrat m. Częstochowy wzywa wszystkich pracodawców rzemieślników, właścicieli sklepów i przedsiębiorstw handlowych do złożenia najpóźniej do dnia 1-go Października, imiennych wykazów swych pracowników płci męskiej od lat 14 do 18 w skrzynce przed Magistratem.
Na zasadzie § 16 statutu miejscowego zatwierdzonego przez Radę Miejską w dniu 15 Września za ukrwanie przed zapisaniem do szkoły, winni podlegają grzywnie od 2000 do 5000 Marek Polskich.
Właściciele domów winni zameldować piśmiennie jak wyżej o mieszczących się w ich domach warsztatach rzemieślniczych, sklepach i przedsiębiorstwach w których pracuje młodzież od lat 14 do 18.
Częstochowa, dnia 21 Września 1921 roku. **MAGISTRAT.**

Konkurs na roboty dekarские.

Rejonowy Zarząd Bud.-Kwat. w Częstochowie niniejszym ogłasza konkurs na roboty dekarские t. j. krycie papą i smołowanie dachów w W. Z. G. w Aniołowie (pod Częstochową) za pomocą ofert w zapieczętowanych kopertach. Osoby chcące wziąć udział w przetargu winni w składanych ofertach uwzględnić wszystkie warunki, które wraz z kosztorysami i planami są do przejżenia w biurze Z. R. B. K. w Częstochowie przy ul. Piotrowskiej 3.
Termin składania ofert wyznacza się do godz. 12-ej do 5 Października 1921 r. wz. Kierownika Zarządu (—) **Kazimierz Sobleraj** Architekt urz. w. X rangi.

OGŁOSZENIE.

Magistrat m. Częstochowy zawiadamia Sz. Odbiorców prądu elektrycznego, że wpłacone przez nich swego czasu stałe awanse (kaucje) są przy obecnych cenach prądu już niewystarczające i muszą być bezwzględnie dopełnione. aby wysokość ich odpowiadała rzeczywistej obecnej cenie najwyższego dwumiesięcznego zużycia prądu.
Wszyscy więc odbiorcy prądu, zarówno do światła jak i do s'ly, proszeni są o wpłacenie przypadających na nich należności najdalej w ciągu 2-tych tygodni od daty niniejszego ogłoszenia, w przeciwnym bowiem razie dalszy dopływ prądu do nich zostanie wstrzymany, ponocwe zaś przyłączenie będzie związane z kosztami.
Wpłaty przyjmuje kasa elektryczni od 9-ej rano do 1-ej w południe i od 3-ej do 5-ej wieczorem.

Częstochowa, dnia 24 września 1921 r.
Magistrat.

ZALOŻONE w 1914 r.

Pierwsze Polskie Kursa Maturalne

Kraków, Karmelicka 56 II p.
obejmają

- 1) Kurs roczny i dwuletni przygotowujący do matury gimn. realnej i Seminarjalnej.
 - 2) Kurs przygotowawczy do egzaminu z 6 kl. szk. śred.
 - 3) Kurs przygotowawczy do egzaminu z 4 kl. szk. średnich.
- Liczba słuchaczy ograniczona do 25 osób na każdym kursie.
Lekcje w lokalu Własnym Kursów.

Polskie Towarzystwo Handlowe

Kraków, Sławkowska 1.

Dostarcza wagonowo żelazo pochodzenia krajowego, przy krótkich terminach dostawy.

Kaucjonowane Biuro „Renoma”

Częstochowa, Kościuszki 11, róg alei tel. 448.

Przeprowadza kupna i sprzedaż nieruchomości miejskich, wiejskich, fabrycznych, interesów handlowych i przemysłowych, wsielczy majątków wynajem wolnych lokali.
Zatwala zlecenia handlowe, lokaty i pożyczki kapitałowe.
Na Pomorzu w Poznańskim i na Kresach są do nabycia majątki i interesy handlowe.

OFIARY.

Do uznania Redacji
Z okazji trzeciej rocznicy śmierci żony s. p. Zofii z Rosnowskich Kozłowski p. Karol. Kozłowski wice prezes Sądu Okręgowego w Łodzi złożył 1,070 mk. na wyjątkowa udzi. Na zakład paraliżików św. Antoniego. Pracownicy telegrafu P. K. P. st. Częstochowa za wrzesień r. b. mk. 1,414.
Na Inwalidów
Zamiast kwiatów na trumnę s. p. Władysława Policzkiego Kwiatkowskiego mt. 1,600.
Na Czerwony Krzyż
Sąd Pokoju mt. 500 złożony przez Piotra Gałę w sprawie Nr. K. 1583—21
Sąd Pokoju mt. 1,000 złożony przez Józefa Mader w sprawie Nr. K. 1522—21.
Sąd Pokoju mk. 1,000 złożony przez Chęć Abramowicz w sprawie Nr. K. 1,605—21
Na bezdomne dzieci
Sąd Pokoju mk. 500 złożone do 16 b. m. przez Stanisława Słuszka jako ofiarę.
Na plebistyk
Pytel Józef leśny mk. 200.
Na skarb
Prob. par. Wólborz z pociągu pamiątkowe Nr 55 dn. 17 b. m. 560 mk.

Nikt z kupujących
nie powinien robić zakupów zanim nie zajdzie do firmy **J. Kosińskiego**.
Kończuszki 19-a w podwórzu gdzie najtaniej i najlepiej każdy kupić może wszelkie płótna Widszawskie i inne wełny, bostony, batysty i szmaty w dużym wyborze chustki, kapy i firanki oraz wszelkie inne towary.
Drukarnia F. B. Wilkoszkiego wykonuje wszelkie druki, koperty, blankiety, biuletyny, listy wysyłkowe, tabele księgi i t. p.
Na składach książeczki, predy do pamiątek, plebiscyty, kontrakty mieszkalniowe, kwitowania i t. p.
Potrzebna nauczycielka muzyki i francuskiego (pozdany także niemiecki) do panien na 3 godziny dziennie Ofiary w Adm. Gońca III P. L.
Asystent farmacji poszukuje po sady Ofiary w Adm. Gońca dla „farmata”

Kto pożyzozy kilka milionów marek otrzyma wysoki procent i najpewniejsze zabezpieczenie. Wład. Kościuszki 13 Alcezar nia Udział, godz. 1-3
Sklep z mieszkaniami do sprzedania ul. Kościuszki 46
Sprzedam dom 6-mieszk. s. placem Tartakowa 12
Przywleto pomniejszenie przy jednej osobie Wieloniska 58 m. 6.

Akuszerka z dwoleciową praktyką Warszawską A. Ostrowską przyjmuje zamówienia i udziela porad na miejscu ul. Nowa 44
Szkoła tańców M. Lubiańskiego Sala Harmonja Strazacka Nr. 8 uczy najnowszych tańców zapisy przyjmują I Aleja 5
Potrzebne podręczne i ocenienie do pracowni sukien pod I Amelja Kościuszki 19 m. 5
Zgubiono patent wyd. na imię Dory Wnuk.
Pracownia obuwia A. Sosnowskiego przyjmuje wszelkie obuwianki posiadające wybór gotowców obuwia najnowszych fasadów robota solidna ceny przy stepsie Wieloniska 19.
Młody oficer Ukraińiec poszukuje zajęcia przyjmie każdą posadę za utrzymanie Ofiary „Ukrainiec 36” do Gońca

Zgubiono kartę polewania, na imię Lajsera Jochimiec wydana przez P. K. U. w Częstochowie.
Taniej niż wszędzie w Warszawie dla wszystkich w Częstochowskiego II Aleja Nr. 25 róg Kościuszki są do nabycia wszelkie płótna, płócienka, mędzepłany, krotki, wełny i kolweły na suknie kostiumy, kurtki i garnitury. Własne wyrobienie i własne wyroby.

Zgubiono książeczkę polewania, na imię Lajsera Jochimiec wydana przez P. K. U. w Częstochowie.
Zgubiono kartę polewania, na imię Lajsera Jochimiec wydana przez P. K. U. w Częstochowie.
Zgubiono książeczkę polewania, na imię Lajsera Jochimiec wydana przez P. K. U. w Częstochowie.